

Præsentation af kilde 11

-Louis Pios brev til Friedrich Engels fra 19. august 1872

Kildetype: Brev fra Louis Pio til Friedrich Engels fra 19. august 1872¹

Afsender: Louis Pio, fængslet formand for den danske afdeling af Internationale

Datering: Brevet er fra 19. august 1872

Kontekst: Natten til den 5. maj blev Louis Pio arresteret. Københavns politidirektør V. Crone havde den 4. maj valgt at forbyde mødet på Fælled. Samme aften indkaldte Pio til møde i Internationale og erklærede forbuddet for grundlovstridigt – og opfordrede arbejderne til at trodse forbuddet og møde talrigt på Fælled. En politispion overhørte Pios opfordringer, og om natten blev Pio og de andre ledere Harald Brix og Poul Geleff arresteret.

Pio, Brix og Geleff sad varetægtsfængslet i over et år et år, før de i august 1873 fik deres dom. Pio fik ved Højesteret en fængselsstraf på seks år, mens Geleff fik fem og Brix fire år. De blev dømt for at ville trodse politiforbuddet og for at ville organisere en styrke, som kunne true den eksisterende samfundsorden.

Samtidig med dommen over lederne forbød Justitsministeriet også Internationale.

Det er således fra arresten, at Pio skriver og får smuglet sit brev ud til Friedrich Engels.

Kommentarer til kildetyper: I en brevveksling skal man altid undersøge forholdet mellem afsenderen og modtageren for at spore sig ind på, hvad formålet med brevet har været. Hvis magtforholdet er skævt imellem afsender og modtager, skal man være opmærksom på, at der kan være en tendens i brevet, som afspejler dette forhold. Man skal også være opmærksom på, hvorfra afsenderen har fået de informationer, som han beretter om i brevet. Endelig skal man undersøge ophavssituationen for brevets tilblivelse; er der sket noget bestemt, som kan have farvet indholdet i brevet i en bestemt retning, og under hvilke forhold er brevet blevet til?

¹ Brevet er her gengivet efter Jens Engbergs bog "Louis Pio og slaget på Fælled", Acta serien, Munksgaards kildemapper 2, 1975, Ark 20

Fokuspunkter til kilden

Hvordan karakteriserer Louis Pio slaget på Fælleden i sit brev?

Hvor befinder Pio sig under slaget på Fælleden, og betyder det noget for troværdigheden af Pios fremstilling af slaget på Fælleden?

Hvad er Pios formål med brevet til Engels?

Vurder om Pios brev til Engels er en god kilde til slaget på Fælleden

Brev til Friedrich Engels fra Louis Pio, Civil-arresthuset i København d. 19. aug. 1872

”Jeg ved, at De har sendt mig et Brev, siden jeg er blevet fængslet, men Indholdet har jeg ikke seet da Politiet beholdt det. Heller ikke har jeg kunnet skrive til Dem, det tillades os ikke, og dette Brev, som jeg her skriver, er jeg ikke sikker på at kunne faa sendt Dem. Hvis De vil genoprette Forbindelsen med Foreningen her, vil jeg bede Dem adressere Brevene til "Redaktionen af Socialisten", De vil da faa nøjere Oplysninger. Jeg skal nu forsøge at give en Fremstilling af de sidste Begivenheder, der har sat vort Land i saa stor Bevægelse.

Da jeg kom tilbage fra min Genfer-rejse², var, som jeg vist skrev til Dem, Foreningen gaaet en Del tilbage. Det lykkedes mig imidlertid at bilægge den Uenighed, som var opstaaet, og Foreningen naaede navnlig her i København en betydelig Størrelse. Jeg forandrede derpaa fra 1ste april Ugebladet "Socialisten" til et Dagblad og opnaaede i løbet af en Maaned 2000 Abonnenter. Imidlertid udbrød der en Strejke mellem Murerne, som jeg naturligvis understøttede af alle Kræfter, mens Autoriteterne og Politiet hjalp Mestrene paa alle lovlige og ulovlige Maader. For at faa en Ende derpaa, og for at faa alle Arbejdere til at støtte Strejken, sammenkaldte jeg i en kraftig Artikel alle Arbejdere til et Møde under aaben Himmel. Men trods vor store "Frihed" blev Mødet forbudt af Politiet. Jeg erklærede derpaa tillige med mine to Medbestyrere lørdag Aften d. 4de Maj, at jeg alligevel ville afholde Mødet, hvorpaa vi alle tre lørdag Nat kl. 2 arresteredes. I den Sag, som derpaa blev anlagt imod os, har man imidlertid ikke indskrænket sig til at anklage os for overtrædelse af Forbuddet, hvad der kun kunne skaffe os en Pengebøde, men man har søgt at bevise, at de socialistiske Ideer er statsfarlige, og at vi derfor ved at udbrede disse her i Landet har gjort os fortjente til Døden eller Tugthusarbejde. For at kunne udføre dette vanskelige Arbejde har de afspærret os fra al Kommunikation med Yderverdenen og beskikket os Actorer og Defensorer³, som antages at ville handle i Politiets Interesse, ligesom ogsaa Forhørene, der indtager ca. 3000 skrevne Sider, til dels er affattet tvertimod vore virkelige Udsagn. Saaledes staar Sagerne altsaa for vort Vedkommende.

² Geneve-rejse

³ Defensorer betyder forsvarere. Actorer betyder anklagere.

I det forbudte Møde den 5. Maj deltog omtrent 20.000 Personer, men de blev adsplittet af Politiet i forbindelse med Kavaleriet, dog først efter at over 50 Husarer og ca. 20 Politibetjente var blevet saaret med Stenkast. Hele Garnisonen, endog Artilleriet, var rykket ud. Den næste Dag meldte omtrent 1500 Personer sig ind i Foreningen og Abonnenterne paa Bladet steg fra 2000 til 3000. Det har nu 3-4000 Abonnenter og kan betale sig, saa at der ingen Fare er for, at det skal gaa ind. Foreningen er ogsaa meget ivrig, men som De ved fandtes der for et Aar siden ingen, der vidste, hvad Socialisme var, og der er endnu ingen, der er saa tilstrækkeligt bekendt med Sagen, at han kan overtage min og mine to Kollegers Plads. Foreningen er derfor nu paa en Maade "uden Hoved", der er ingen rigtig Styr paa den, men desuagtet er Aanden fortræffelig. []

Jeg skriver dette i et meget ubekvemt Fangehul og med ufuldkomne Skriveapparater. Jeg haaber dog, at De kan læse det, egentlig maatte De, for at forstaa Forholdene herovre, have en langt omstændeligere Beretning, men De maa tage til takke for denne Gang. Maaske vil jeg snart kunne berette Dem mere mundtligt. Skulle det imidlertid blive min Skæbne at tilbringe mit liv som Fange, saa haaber jeg dog, at mit Eksempel skal have bevirket saa meget her i Danmark, at Socialismen fæster Rod her for bestandigt.

Jeg hilser Dem og beder Dem hilse alle Meningsfæller, som De maatte træffe, fra Afdelingen i Danmark og fra Deres Hengivne

Louis Pio.

P.S. Mig kan de altså ikke skrive til, derimod beder jeg Dem snarest muligt sætte Dem i forbindelse med foreningen gennem redaktionen af Socialisten. Adressen er kun Redakt, af "Socialisten" København"

Præsentation af kilde 11 – Louis Pios brev til...